

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Anulro-Ungaria:
pe un an 20 cor
pe un an 10 cor
pe un an 5 cor
pe un an 2 cor
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20

INSERTIUNILE:
de un sic garsond: prima dată la
bani: a doua oară 15 bani; a 3-a
oară 3 b. de fiecare publicare.

Atât abonamentele, cât și inserțiile
se plătesc în avans în Arad.

Telefon pentru oră și comenzi
Scrieri notificate nu se primesc

MOMENT OPORTUN

În atențiunea deputaților români din partidul guvernamental.

Cel-ce petrec cu atențiune evenimentele din Budapesta, pot observa un lucru: 16 deputați decid azi soarta nu numai a guvernului, ci însuși a partidului dela putere.

Este la tot cazul o aparițiune fără precedent în viața parlamentară a Ungariei dela restituirea constituțiunii încoace. Opoziție să numere 190 membri, în Budapesta nu s'a mai văzut. Și ori-ce s'ar zice, șanșele luptei, în parlament sunt pierdute pentru contele Tisza. A reglementa o opoziție care numără 190 membri, are dreptate contele Andrássy, este un gând fantezist.

Dar contele Tisza nici formal nu se mai poate provoca la așa zisa voință a majorității, pe care l-am auzit de atâtea ori repetând-o. Unde-i marea majoritate, a cărei voință este suprimată de minoritate? Când raportul numeric este de 190 opoziționali, față de 223 guvernamentali, ce rost are enfașa: voința majorității?

E cert un lucru, guvernul contelui Tisza este într-o situație dificilă cum n'a avut până acumă nici un guvern liberal.

N'are lipsă o opoziție, numărând atâtea membri, de obstrucție tehnică, să zădărnicească un guvern. În înțeles parlamentar o majoritate de 16 deputați, nici nu se mai poate numi majoritate, asigurând posibilitatea guvernării.

Așa stând lucrurile, azi 16 oameni se pot face indispensabili pentru menținerea nu numai a d-lui Tisza dar și a partidului liberal la putere. 16 deputați au azi o deosebită importanță pentru viitoarea îndrumare politică a țării întregi. 16 deputați cumpănesc mai mult azi pentru contele Tisza și a cercurilor cari au susținut și până aci acest partid — mijloacele le știm! — decât ceilalți două sute, cari fără cei 16 mâne ar fi minoritate.

Aceasta este situațiunea.

Acum se impune întrebarea, allă-se în majoritatea actuală 16 inși, cari nu stau în toate privințele pe această bază de interese și tendențe politice cu ceilalți, ori majoritatea e compactă și în perfectă comunitate de interese și sentimente?

Să vedem.

Săptămânile trecute o fracțiune; deputați de naționalitate română, câteva zile mai înainte o altă fracțiune, deputați de naționalitate sârbă, apoi 14 deputați ai Sașilor, pe rând s'au prezentat, la șeful guvernului, cerându-i abandonarea proiectului de lege privitor la reorganizarea armatei și statului popular. Tisza le-a refuzat simplu de tot cererea, le-a permis însă să combată la timpul său proiectul și să voteze împotriva lui, fără să facă din aceasta chestie de partid. Foarte generos! După asta mai trebuia să le permită să-l sărute și mâna pentru atâtea grație.

Adevărul e, că naționalitățile din majoritatea actuală au în mâna lor cheia situației.

Nu zicem lucru mare, dar este sigur că retragerea definitivă a proiectului din discuțiune este lucrul cel mai mic, pe care naționalitățile îl pot storce guvernului în strîmtoarea actuală.

Nici când n'a fost moment mai oportun pentru deputații guvernamentali ai naționalităților și poate nici nu va mai fi, dacă perd momentul de mâne, de a-și valida un program, pe care zic că-l au, de-a forța cel puțin atât cât pe față au cutezat a manifesta ca dorință: retragerea unui proiect în grad suprem gravamenal pentru majoritatea țării.

Noi n'am considerat nici odată pe deputații români din tabăra guvernului de altceva, decât de oameni, cari cu prețul trădării de neam își caută capătului personale. Pentru că a sprijini un guvern care și-a pus de țintă estermnarea neamului său este: trădare de neam, în toată forma.

Față de aceasta acuzațiune stă apărarea lor, că dânsii așa socotesc a servi mai bine interesele neamului lor: în partidul guvernamental fiind și storcând câte un favor ori altul.

Adevărat, că până azi nu numai că n'au stors nimic, dar din contră, toate nelegiuirile împotriva noastră s'au adus cu colaborarea lor, mai mult: dădeau legitimația morală acțiunilor guvernului, provocându-se la dânsii ca la reprezentanții ai naționalităților, dând acestor acte sancțiunea lor.

Acesta a fost până aci adevărul, dar iată acum o situație în care pot repara totul,

Stefan-cel-mare, Mihai-Viteazul

și
Mitropolia Ardealului.

De

N. Iorga.

Membru corespondent al Academiei Române.

Ședința solemnă dela 2 Iulie 1904

pentru sărbarea de patru sute de ani dela moartea lui
Stefan-cel-Mare.

(Urmare și fine).

În Silvaș nu mai era alt episcop. El, Ioan, era Vlădica de Silvaș, ajuns Mitropolit.

Făgărașul, vre-o protopopie calvină până atunci, fusese supus lui Ioan încă din Iunie 1595, de Guvernul ardelean maghiar.

În Maramureș, Mihai puse pe Sărghie din Tismana. El a stat la Muncaci, în locul Vlădicăi ruten ce va fi fost până atunci).

Episcopii unguri puteau fi protopopi din Banat sau ori-ce alți Vlădici ortodocși din ori-ce parte a Ungariei, sau mai bine, a Ungariei din „comitatele exterioare“ pe cari le reclamă Mihai.

Unii cărturari ardeleni, cari ținea trecutul cu fantasme frumoase, uitând că frumusețea cea bună se razimă pe adevăr, au atacat cu convingere și cu violență părerea de mai sus. Neținând seamă de

mărturia lui Naprágy despre clădirea bisericii din Alba-Iulia, de începerea pomelnicului metropolitan cu numele lui Ioan¹⁾, de amintirea statornică a documentelor de danie muntene despre ctitoria lui Mihai, de cărja pe care Mihai o dăruie lui Ioan, de brumul bisericii metropolitane, și mai ales de întreaga dezvoltare a împrejurărilor, — ei au declarat că măntin, ca bun Român și istoric mai bun, decât cei ce au exprimat, independent unul de altul, părerea contrară²⁾, că a fost o veche Mitropolie românească în Alba-Iulia, care se constată documentar în veacul al XV-lea.

Iată însă ceva care va închide polemica pentru ori-ce învățat, pentru ori-ce om cinstit.

Se știe că Mihai a pus să se scrie prin Logofătul său Teodosie cronică Domniei sale: din această cronică se păstrează partea de până la anul 1597 tradusă în latinește și publicată de Silezianul Baltazar Walter³⁾.

Însă un fiu de Domn român, Petru Movilă, care stătuse în Țara-Românească dela 1618 la 1620, pe lângă alt Domn român, fratele său, Gavril, a cetit acolo „Letopisețul muntean“ în partea-i pierdută astăzi. El a găsit în cronică povestirea întemeierii Mitropoliei din Alba-Iulia. Pentru a ști și mai bine, Petru a întrebat mai târziu și pe boerii cari fuseseră cu Mihai peste munți, pe Hrizeau Vistierul, apoi Mare-Logofăt,

¹⁾ Studii și doc., IV, p. 66.

²⁾ Părintele Bunca a spus-a în același în același an 1902, când nu măntuisem încă studiile mele de istoria bisericească ardeleană în Revista Română.

³⁾ Redrodusă în Papiu-Tesaur, I.

și pe Dragomir Pitarul, apoi Vornic-Mare, cari i-au întărit cuprinsul povestirii. La 1627, făcând însemnări în slavonește despre viața sa, el dă acolo acele prețioase rânduri de letopiseț.

Din ele se vede că episcopi în Alba-Iulia n'au fost până la Ioan și că, sprijinit pe o minune, Mihai a întemeiat Mitropolia pentru acest Ioan și că a impus-o Ungurilor. Iată textul slavonesc dat de răposatul episcop Ghenadie Enăceanu, după manuscrisul dela Lavr Pecersca din Chev, și iată și traducerea pe care a refăcut-o dl I. Bogdan.

„Când Mihail Voievod, domnul țării Românești, izgonind pe Batâr Andreiaș, a luat schitul voievodatului ardelean, a venit în cetatea de scaun, anume Bălgradul, și a voit să zidească o biserică pravoslavnică acolo în cetate. Dar preoții și orașenii și toți boerii, fiind de lege latină, nu-i învoiau să zidească, spuind că ei sunt de lege pravoslavnică și drept aceea nu vreau să aibă în cetatea lor biserică de altă lege. Domnul le-a zis: Voi nu sunteți mărturisitori ai credinței celei drepte, căci n'aveți darul Sfântului Duh în biserică voastră, noi însă fiind pravoslavnici avem și puterea adevărată a darului Sfântului Duh, pe care suntem gata cu ajutorul lui Dumnezeu a o dovedi ori când, prin faptă“. Ei voiau să arate aceasta cu ceartă de cuvinte și cu vorbe. Iar el a zis: „Nu, nu cu ceartă, ci cu fapte vreau să dovedesc, sau voi dovedi eu spre încredințarea tuturor“. Atunci ei au zis: „Cum avem să dovedim astfel, căci nu se poate în alt chip, decât să arătăm cu cuvântul Sfintei Scripturi“. Atunci el a zis: „Cearta de cuvinte e o osteneală fără capăt; dar noi fără ceartă vom putea dovedi iute aceea-

¹⁾ V. zi și Bunca, p. 6 : pentru impunerea oficială a autorității lui Ioan în țara Făgărașului câte-va săptămâni abia după tractat.

În care ne pot dezavua în mod strălucit, ori se vor înmormânta pentru vecie.

Somăm pe deputații români din partidul liberal să folosească prilejul, punându-l lui Tisza în coastă sulita: *retragerea definitivă a proiectului, ori ieșirea lor momentană din partid.*

Dacă n-o fac aceasta, lupta lor împotriva proiectului Berzeviczy trebuie să o privim numai de-o escamatorie, pentru a înșela și pe mai departe cercurile românești, pentru a se salva înaintea alegătorilor, noi însă vom fi perfect clarificați asupra rolului ce duc acești domni în Budapesta și ne vom ști datoria: *a curăți terenul de trădători înălți de toate, și numai după aceea a face un pas înaintea!*

Intrunire de protestare sârbă și slovacă.

Duminecă după amiază Sârbi și Slovaci din Bacica au ținut o mare intrunire de protestare în Petrovaț. După chiar mărturisirea autorităților maghiare, au fost de față peste 5000 cetățeni. Intrunirea s'a ținut în piața comunei, sub cerul liber.

Au vorbit dintre Slovaci:

Milan Hodša, publicist, cunoscut și Românilor de când cu alegerea dela Nădlac, *Dr. Kron*, *Dr. Mikotek*, avocați;

dintre Sârbi:

Iasa Tomić, publicist, preotul *Baltazar Popović*, *Dr. Branco Ilić*, avocat și *Stjasko*, învățător.

Toți au arătat primejdia mare ce ar da peste învățământul confesional și peste tot, asupra culturii naționale dacă s'ar primi în Dietă proiectul lui Berzeviczy.

S'a votat în urmă o moțiune prin care se protestează în contra acestui proiect de lege.

DIN ROMANIA.

Deschiderea sesiunii corpurilor legislative române. Luni la 28 Nov. s'a deschis sesiunea corpurilor legislative române după următorul program:

La 11 ore dimineața s'a celebrat la Mitropolie un Te Doum în prezența senatorilor și deputaților, a ministrilor și a înaltei curți de casație și de escompturi, a curților de apel și a tribunalelor, a corpului profesoral, a autorităților administrative și militare, a consiliului comunal și a camerelor de comerț.

La 11 și jumătate Corpurile legislative și autoritățile s'au întrunit în sala de ședință a Camerei ocupând loc în modul următor:

Înalta curte de casație și de escompturi tribuna a doua din dreapta tribunei diplomatice;

Curțile și tribunele, corpul profesoral, autoritățile administrative și camerele precum și camera de comerț ocupă loc pe tribuna oficială.

Senatorii au ocupat primele bănci din dreapta tronului; deputații băncile din fața tronului.

Plecarea cortegiului regal a fost anunțată de 101 bubuie de tunuri.

La amiază M. Sa Regele Carol însoțit de A. S. R. printul moștenitor a fost primit la intrare în camera de către ministri și biourile corpurilor legislative.

M. Sa Regele intrând în sala de ședință, a luat loc pe tron încunjurat de ministri și de curtea regală.

După citirea mesagiului M. Sa a părăsit sala, iar corpurile legislative imediat au procedat la muncă.

Din străinătate.

Din Franța. Circularele lui Combes. În urma ultimelor evenimente din parlamentul francez, prim-ministrul Combes a lansat două circulare.

Una este adresată prefectilor departamentelor, în care aceștia sunt somați ca să primească ei ex officio serviciu de spionaj, după ce manopera de mai înainte a ministrului de război cu logele francmasonerie a fost în chipul cel mai scandalos demascată.

Al doilea circular este adresat membrilor din consiliul ministerial, cari sunt avertizați ca de aci înainte să se informeze din izvor oficial.

Chestia protectoratului în camera franceză. Această importantă chestie a format obiectul unei discuții întinse într-una din ultimile ședințe ale camerei franceze. Asupra acestei ședințe se comunică din Paris următoarele: În cursul dezbaterii asupra bugetului ministerului afacerilor externe, deputatul *dela Fosse* face apel la ministrul de externe Delcassé să apere cauza catolicilor și protectoratul francez în Orient. Deputatul *Gocuain* recomandă ministrului să favorizeze anexiunea Cretei la Grecia. Ministrul president Combes reflectează deputatului *dela Fosse*, că chestia protectoratului peste tot nu depinde de papă (?). Chestia protectoratului oriental și chestia separării Statului de către biserică sunt două lucruri deosebite. Ministrul president se silește să dovedească, că avantajele materiale ale protectoratului stau în proporție directă cu jertfele aduse de Francezi. Misionarii nu sunt agenți de comerț, ci ei poartă grijă numai de chemarea lor religioasă. Ministrul Combes declară apoi, că influența Francei negreșit ar putea fi paralizată, dacă papa ar crea dificultăți, dar să nu uităm. — zice Combes — că această influență a noastră avem să o mulțămim puterii noastre. Protectoratul în Orient este important. Dacă munca adusă de misionari ar înceta, am face apel la învățătorii noștri să întemeieze școli lumenești. Dacă protectoratul nostru suferă, noi suntem de vină, ci Roma.

Dojenirea mitropolitului Ioachim. Din Constantinopol se telegrafează, că zilele acestea mitropolitul Ioachim din Bitolia a

sta, cu ajutorul lui Dumnezeu. Să mergem", spuse el, „în mijlocul cetății, și acolo să aducă apă curată, și arhiereul meu cu preoții lui să o sfințească de față cu toți — ; tot astfel să facă și ai voștri acolo, din partea lor, și, după-ce o vom sfinți astfel, să o punem și să o închidem 40 de zile, în v se deosebite, pecetluind-o și eu și voi cu pecetile noastre, și apa și ușele bisericii. Și a cui apă va rămânea nestrucată, ca și când atunci ar fi luată din izvor, legea aceleia este dreaptă, iar a cui se va strica, și legea îi este rea. Căci, dacă apa mea va rămânea nestrucată, cum nădăjduiesc în Dumnezeu, să-mi îngăduiți fără vorbă să zidesc biserica, iar de nu, nu voi zidi, așa cum voiți voi. Atunci ei toți cu un glas au strigat: „bine, bine, așa să fie“. Dimineața ieși domnul cu toți boerii și cu curtea sa în piață, după obicei, cu litanie, și împreună cu el episcopul și preoții cu crucea, cu făclii și cu cădelnițe, și, oprindu-se la locul pregătit, au făcut sfințirea cea mare a apei, rugându-se toți cu lacrimi și suspine, ca să proslăvească Dumnezeu credința pravoslavnică, și pe cei de lege rea să-i acopere cu rușine. Latinii, tot așa, înaintea tuturor osebit au sfințit, după obiceiul lor, apa, și au sărat-o cu sare. Și astfel sfințind, fiecare și-a turnat apa sa sfințită în câte un vas, și au pecetluit amândouă vasele de amândouă părțile. Și, ducându-le, le-au așezat în biserica cea mare a latinilor și, închizând ușile, le-au pecetluit și au plecat. În fiecare zi se ruga domnul cu episcopul și preoții și cu toți pravoslavnicii, postind. Tot așa au făcut și latinii. După două-zeci și cinci de zile, din îndemnul Dumnezeu, a venit la el [la domn] episcopul și a zis: „Doamne, chiamă

pe latini și pe preoții lor, și nu aștepta ziua statornicită a patruzece: să mergem la biserică și despecetluind să deschidem ușile, și vei vedea darul lui Dumnezeu, cum adevărații robi ai lui, cei ce se încred cu adevărat în el, nu se vor rușina“. Iar domnul, chemându-i pe toți, după sfatul episcopului, merse la biserică și, deschizând ușile, au intrat toți, și întâi episcopul pravoslavnic plecând genunchii și cu lacrimi s'a rugat lui Dumnezeu, zicând: „Doamne, tu care ești unul în treimea cea sfântă, slăvită și închinată, precum de de mult ai ascultat pe credinciosul tău Ilie cu foc întru arătarea adevărului tău și ai rușinat pe cei de lege rea, auzi-mă și acum pe mine nevrednicul robul tău și pe toți robii tăi credincioși ce se află aici, — nu pentru vrednicia noastră, pe care n-o avem, dar pentru slava numelui tău cel sfânt și pentru întărirea adevăratei noastre credințe în tine, arată darul neînstrăinat al Sf. Duh în apa aceasta, prin nestrucăciunea ei, ca să vadă toți cei de față că numai în singură biserică ta a răsăritului este credința cea adevărată și darul cel adevărat al Sf. Duh; căci tu singur ești acela ce blagoslovești și sfințești toate, Dumnezeuul nostru, și ție mărire înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor, amin“. Serbându-se și cântând: „Domnul este luminarea mea și mântuitorul meu: de cine mă voi teme?“ despecetlui vasul, în care era apa sfințită, și, uitându-se la apă, a găsit-o mai curată și mai luminoasă decât mai înainte și având mirosul ei bun dela început, ca și cum ar fi luată dintr-un izvor ce curge, a strigat zicând: „Mărire ție, Dumnezeuul nostru, mărire ție, cel ce prea mărești biserica ta; mărire ție celui ce în chip

minunat întărești legea pravoslavnică și nu ne-ai rușinat pe noi în nădejdea noastră“. Și către toți a zis: „Veniți și vedeți cum atâtea zile a statut apa aceasta și prin darul Sf. Duh a rămas nestrucată, și încredințați-vă că adevărată este credința noastră pravoslavnică“. Latinii de asemenea, rugându-se și făcând slujbă după obiceiul lor, au despecetluit vasul, în care se afla apa lor, și, îndată ce au deschis, toată biserica s'a umplut de miros rău, încât s'au speriat toți latinii și cu mirare au strigat: „Adevărată este legea grecească pe care o ține domnul: să-și zidească biserica de legea lui în cetatea noastră, căci s'a mânia Dumnezeu asupra noastră, fiind-că l-am oprit la aceste, s'a stricat apa noastră“. Și astfel, rușinându-se latinii cu preoții lor, s'au împrăștiat cu mare rușine, iar unii dintre dînșii s'au întors la credința pravoslavnică. Iar domnul cu episcopul său și cu preoții și cu toți boerii și oștenii lui, plini de bucurie și veselie, s'a întors la curtea sa, slăvind și mulțumind lui Dumnezeu pentru marea minune întâmplată, spre întărirea credinței pravoslavnice celei adevărate. Și a făcut în aceea zi un mare ospăț orașului întreg și tuturor oștenilor săi. Și cu jurământ s'au învoit toți locuitorii țării Ardealului să se zidească biserica, care nici odată să nu se risipească. Și îndată a început domnul a zidi (dar nu în cetate, ca nu cumva nu schimbarea vremilor să o risipească, ci la marginea orașului, lângă zidul cetății, într-un loc frumos) și zidind o au sfințit-o. Și episcopia a mutat-o acolo (căci mai înainte trăiau în alt loc episcopii), unde până astăzi este cu ajutorul lui Dumnezeu, și a așezat acolo pe cel dintâi episcop de Bălgrad, Ioan, bărbat smerit, binefăcător și

rostit o predică, atacând guvernul Român și acuzându-l, că face în Macedonia propagandă română. Guvernul Român, aflând despre aceasta a protestat la înalta poartă contra atacurilor mitropolitului.

În urma energicului protest, mitropolitul Ioachim a fost aspru dojenit.

Din lumea parlamentară. Mai mulți deputați danezi, svedezi și norvegieni în număr de 75 au plecat spre Paris, pentru a pune bazele unui tratat de arbitraj între țările nordice și Franța.

Deputații francezi vor trimite înaintea colegilor lor o comisiune de recepțiune la Faignies, fruntaria franceză spre Belgia.

Între cei 75 de deputați se află președintele Camerilor — (Storthing și Odelssing), un fost ministru danez și apostolul cel mai zelos al păcii.

Ziarul «Le Soir» din Bruxelles întreabă, că la reîntoarcerea acestor deputați prin Belgia, nu s'ar putea încheia și cu Belgia un tratat la fel, în scop pacific.

Cu Anglia a încheiat Franța astfel de tratat anul trecut, în Noembrie.

Dela Patriarhia. Din Constantinopol se telegrafează, că ministrul cultelor a adresat o notă patriarhului ecumenic sfătuindu-l să resolve situația pe cale legală. Tenorul notei este favorabil patriarhului și defavorabil opoziției din Sinod.

Sedința comună a patriarhului a justificat în răspunsul său decisiunile luate ca legale.

SITUAȚIA POLITICĂ.

Meetingul de ieri. — Situația guvernului. — Câți Municipiul comitatului Pest-Pilis au fost?

Lupta pentru câștigarea opiniei publice ia proporții tot mai mari. Poporul e chemat să judece între guvern și opoziție. E parcă o imitație a platformei din Franța, de pe la jumătatea secolului XIX pe timpul când Napoleon era președinte de republică. Intocmai ca și atunci, așa și acum, aceleași clișeeuri de *suveranitatea națională*

sfânt, care trăind acolo, cu sfîntenie, s'a învrednicit a primi și darul facerii de minuni. Iar după moartea lui, trupul lui neputrezit și cu bun miros este până astăzi, făcând multe minuni celor ce cu credință se apropie de sicriul lui, întru slava lui Christos, Dumnezeu nostru, căruia i-se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, cu cel fără de început al său părinte și cu prea sfântul, prea bunul și de viață făcătorul său Duh, acum și parurea și în vecii vecilor, amin. — Acestea s'au scris, cetind în letopisețul muntenesc și auzind-o dela mulți martiri vrednici de credință și mai ales dela dumnealul vistierul ce era atunci, iar acum logofăt-mare al țării Românești, și dela Dragomir, marele Pitar al acelei țări¹⁾.

Așa s'a înălțat deci Mitropolia Românilor din Ardeal, pe Vitejia veche a lui Ștefan și vitejia mai nouă a lui Mihai, pe înțelepciunea amânduror strămoșilor. Numele lor se înfrățesc în acest măreț așezământ, precum se înfrățesc în recunoștința noastră. Și închipuirea noastră îl vede, ca în vechile icoane de ctitori, înghenunchiați unul în fața celuilalt, cu cununile lor neatârinate și glorioase pe cap, fiind în mână vînjoase, Moldoveanul de oparte, Munteanul de alta, clădirea minunată în care timp de veacuri a trăit, cu toate prefacerile și desbinările, sufletul Românilor ardeleni.

ies la iveală în discursurile de respântii ale deputaților. Jean Jacques Rousseau e la modă. Ultimul său discurs, contele Tisza și l'a alimentat cu citațiuni din scrierile filosofului revoluțiunii franceze.

Eri s'a întrunit poporul suveran al capitalei, acela anume, care aprobă pe opozanți. În aceeași vreme masele proletare ale capitalei, suverane și ele, au făcut o retragere impozantă, manifestând și împotriva guvernului și împotriva opoziției. O zi destul de grea a avut poliția grîind în deosebi ca retragerile pe străzi să se combineze așa ca manifestanții să nu se întâlnească, evitând astfel ciocnirea ambelor puteri suverane.

Dacă s'ar fi însă să judecăm șansele opoziției după reușita meetingului de ieri, nu le-am putea numi prea strălucite. Atâta sfără, atât alai, cât s'a făcut, ne pregăteau la ceva ne mai văzut. 3-4000 de oameni însă într-o capitală adunî din curioși. Și kossuthiști atîția erau. Tineri universitari, între ei ducând rolul tot un Român Mihályi, odrasla pierdută a familiei Mitropolitului Mihályi, paremi-se fiul deputatului Mihályi. Acesta a felicitat, ca și conducător al tinerimii pe corifeii kossuthiști, pe Kossuth, Apponyi, Polonyi, și atâtea alte celebrități, cari îi impun atât de mult tinerului Mihályi.

Retragerea pe străzi a socialiștilor, se zice e-o fost mai impozantă, pentru că erau mai numeroși.

Toate s'au petrecut însă în liniște, după program, așa cum se întâmplă aceasta la masele în care clocotesc pasiunile și revolta împotriva unei mari nelegiuiri, împotriva unei nedreptăți cari silesc pe popoare la revoluțiune...

În primul nostru de azi, ne ocupăm cu raportul de forță numerică între opoziție și majoritate. Se înțelege am lăsat din combinație pe deputații croați, la număr 40 cari — deși sunt ai Croației — dar sunt totuși o parte integrantă a majorității. Bilanțul exact prin urmare este acesta:

sunt cu totul deputați verificați . . .	444
Fără de aceștia	
opozitionali . . .	166
dizidenți . . .	22
	189
	255

Majoritatea guvernului este deci de 66 deputați. Considerând însă, că punându se cestiunea de încredere, nu pot vota membrii guvernului, președinții etc. la număr 15, rămâne o majoritate de 40 deputați. Luând acum pe cei 14 deputați sași și dintre români și sârbi laolaltă numai 7 înși, cari n-ar fi iertat să voteze încredere unui guvern în care stă și Berzeviczy, guvernul ar rămânea în o minoritate cu un vot și țara ar scăpa deocamdată de un satrap care adevărat i-a tras la derș pe gurile sparte de d-alde Apponyi, Polonyi et tutti fruttii, dar în aceeași vreme a lovit peste obraz în chipul cel mai temerar naționalitățile patriei.

Unul astfel de guvern, Român, nu-l poate vota încredere fără a se face culpabil de crima trădării de neam.

În municipiul Pest-Pilis-Solt s'a dat o strajnică luptă pe chestiunea votării de încredere guvernului, pusă la ordinea de zi. Comitatul acesta, cu tradiția aspirațiilor maghiare, a dat par-că eri proba de putere a chipului cum se împart forțele între opoziție și guvern. N-a lipsit aproape nimeni dela sedință, care a decurs foarte zgometos. Oratorii opoziției au fost Kossuth Ferencz, Gulner Gyula și Baró Prónay Dezső, pentru guvern a vorbit contele Teleki József, și spanul Beniczky. S'a votat la urmă, întrunind moțiunea de încredere 159 contra moțiunea 136 voturi. Guvernul a avut deci majoritate de 23 voturi.

Nimic nu caracterizează mai bine seriozitatea presei maghiare ca și rapoartele lor despre meetingul de ieri al opoziției.

Câți au fost la meeting?

„Az Ujság” zice că la 4000. Vészi a văzut 15,000, „Pesti Napló” 30.000, „Budapesti Hirlap” 60,000, ear ovreilor dela „Pesti Hirlap” le năzare peste 100,000 de participanți.

Va să zică dela 4000-100,000. Câți au fost de 1?

Cu astfel de prisme vād în redacțiile din Budapesta și în alte chestiuni adevărul.

Să te miri deci de revoluțiile valabe, ce se pun, când cere lipsa, de clovnii faceștia la cale?

Manifestațiunea partidului

liberal din Arad.

Luni la 28 Nov. a ținut partidul liberal din Arad o mare întrunire la „Crucea albă” cu scop de a lua poziție în contra obstrucției. Adunarea a fost presădita de vice-președintele partidului liberal Tedeschi Victor, fiind președintele Tagányi István bolnav. Oratorul de gală Edvi-Ilés László a ținut o vorbire, și la urmă a propus o mînuire, în care invită membrii prezenți să-și exprime aderența și alipirea lor către partidul liberal parlamentar, pentru și acțiunea patriotică a acestuia. Au trimis apoi telegrame de felicitare ministrului președinte Tisza, baronului Podmaniczky, președintele partidului liberal parlamentar, după care adunarea s'a închis.

Războiul ruso-japonez.

Petersburg, 26 Nov. (Oficial). O telegramă a generalului Kuropatkin expediată la 24 Nov. dimineata spune că pe întregul front atât al armatei japoneze cât și al celei ruse s'a deschis un rar bombardament.

Petersburg, 26 Nov. Generalul Kuropatkin a primit dela generalul Stoessel, comandantul de fort următoarea telegramă:

„Japonezii au dat la 21 Novembre o nouă năvală asupra fortăreței. Ei au fost respinși.”

Din Mandchuria.

Petersburg 27 Nov. Generalul Kuropatkin telegrafează cu datul de ieri următoarele: Japonezii au atacat la 24 detașamentul rus de lângă Tșin-tșen-tșeu și anume din front și din stînga. Cătră seară însă adversarul a fost pretutindeni bătut. Ultimul atac, care mai ales a fost înversunat, a fost respins de trei centurii de sub comandamentul vice-colonelului Bereskov. Perderile contrarului mai ales de aceea au fost așa de mari, că oamenii nostri au puscat din imediată apropiere. În zori de zi la 25 Nov. Japonezii au încercat un nou atac împotriva detașamentului nostru, dar au fost reținuți de focul nostru. D. a. la 4 ore a venit un viscol cu zăpadă, apoi s'a lăsat o ceață, ceea ce a împedecat considerabil în acțiune artileria noastră. Sub scutul negurei Japonezii au încercat de nou un atac, detașamentul nostru însă și-a păstrat locul. În sfîrșit a urmat o pauză. Perderile noastre cu ocaziunea ciocnirii dela 25 c. au fost 9 morți (!) și 57 răniți (!).

Asediarea Port-Arthurului.

Tokio, 28 Nov. (Reuter). Lupta în giurul Port-Arthurului urmează fără întrerupere. Generalii Nakamuro și Laito au opus forțurilor rusești trupe obicinuie cu greutatea asediului. Asupra amănuntelor luptei se vestește, că generalul Nogi după un bombardament groaznic, care a ținut Sâmbătă toată ziua, noaptea a ordonat un asalt de infanterie general. Asaltul era îndreptat mai ales împotriva fortului Sunguson Erlungsan și Antsesan. Acest atac însă până acuma n'a avut rezultat. Lupta continuă.

Trupele conduse de către generalii Nakamuro și Saito sunt toate din gîntea Samurailor. Toți sunt înarmați cu puternice săbi cu două ascuțișe, pe cari le manuează cu o perfectă dibăcie. Că reușit-au oare să facă o irupțiune în oraș, nu se știe.

¹⁾ Ghenadie Enăceanu, din istoria bisericească a Românilor, extracte din jurnalul „Biserica Ortodoxă Română” pe anul al Vildea. 1883, București, tip. „Cărilor bisericești, 1882: p. 144 și urm.

Un lăudător.

Societatea omenească, dar mai ales oamenii care se ocupă cu studiarea sufletului omenesc, au stabilit regula: că pentru formarea caracterului moral, care hotărăște pe omul folositor societății, trebuie dezvoltat în sufletul lui simțul de emulare și ambiția nobilă.

Astfel vedem la popoarele cele mai vechi, care au eșit la suprafață în o formă sau alta, că în educația lor au inventat fel și fel de mijloace de emulare și-i vedem distingându-se unul pe altul prin fel și fel de semne văzute, pentru escitarea ambiției. Așa vedem la Grecii vechi, la Romani etc. — Chiar și azi vedem, că fiecare societate — corporațiune distinge pe membrii săi care desvoltă o activitate mai intensă. Fiecare distincție trebuie să conțină timbrul societății ori corporațiunii respective. Altcum va distinge pe membrii săi o societate pedagogică și eazăși altcum o societate artistică. Totdeauna însă trebuie ca persoana distinsă într-adevăr să merite distincția și acest merit să i-să fi recunoscut deja de mult și în afara de marginile societății din care face parte.

Aceasta să recere cu atât mai vărtos, întru cât e vorba de cinstea și autoritatea respectivei societăți. Căci nu poate fi spre cinstea unei societăți, distingerea unor membrii din una sau alta considerațiune; aceasta ar fi un blam atât pentru societate cât și pentru respectiva comisiune ori membru care ar fi propus o astfel de distincție. Se va putea conta serios pe astfel de oameni distinși în astfel de împrejurări? Nu — pentru-că lipsește baza morală — ear fără aceasta nu poate fi acțiune sănătoasă.

Stând lucrul astfel, apoi e grea poziția aceluia, care e pus să judece lucrarea altuia, știindu-se totodată, că conform judecării lui — autorul — va fi promovat ori admoniat. Va trebuie să fie el un om cu vaste cunoștințe și experiență bogată; dar mai presus de toate imparțial cu caracter firm ca să nu poată fi răpit de patimi ori sentimente. Să recere asta mai vărtos atunci, când respectivul judecător reprezintă un corp moral superior care și-a pus încrederea în el. La din contra nu numai că nu se va ajunge scopul dorit, ci se va strica și aceea ce a fost bun.

Revenind din cele espuse în general, amintesc așa, per tangentem, că tot din acest punct de vedere ca să se stîrnească ambiția și emulația între învățători, Ven Consistor a introdus comisari consistoriali, care au să constate progresul făcut în decursul anului și să dea eventualele indigitații metodice învățătorului. E aceasta o instituție atât de salutară încât n'are lipsă să mai fie lăudată, — căci toți îi cunoaștem avantajile, mai bine zis părțile bune și și cele rele. Iși are părți rele atunci, când se încredințează cu ea oamenii, care nu-s în deplină cunoștință de cauză și scopul ce se urmărește prin aceasta. O zic asta cu atât mai vărtos, căci am văzut comisari de examene, care nu prea au corespuns misiunii încreditate lor. Un comisar ar trebui să aibă toate însușirile unui pedagog modern și o experiență bogată. În aprecierile sale să nu se conducă de considerații personale și impresiuni momentane, ci din toată activitatea lui să se vadă omul de școală dascălul practic — și în general să aibă o tactică de model în toate ramurile ce ating școala și pe învățător.

Spre ilustrarea celor expuse, fie-mi permis a aduce niște cazuri concrete, unde ținuta dlui comisar consistorial a produs resens în publicu present și o decepțiune între învățători. — Un învățător e trimis ca comisar într'un protopopiat dintre celea dintâi din dieceză. A fost primit cu dragoste și așteptau toți cu oareși care nerăbdare examenele ca să vadă ce va zice dl comisar? — cu atât mai vărtos erau curioși învățătorii, întru cât era știut, că după fiecare examen are să urmeze conferința unde să se constate greșelile metodice ce ar fi observat. Dl comisar însă unde a aflat de bine a ținut, ear unde na fost dispus poate, acolo n'a ținut această conferință. Această însă a fost mai mult greșală în formă. Iar o greșală de fond: respunzând o fetiță binișor, dl comisar o stringe în brațe acolo în public, ceea-ce a produs resens în publicu adunat. La conferința generală a făcut dl comisar o dare de samă și aici a aflat de corespunzătoare toate exemenlele cu excepțiunea a doua examene.

A venit însă, și ca să dovedească priceperea d-nialui în metod, a dat laudatoriu unor școale, despre care toți care au asistat la examen și care cunosc școalele respective — au susținut contrariul; ba s'au scandalizat văzând că să dă laudatoriu unor școale, care laudatoriu nu se bazează pe regulile pedagogice: — Ear fiindcă învățătorii în conferința generală nu l'au aprobat pe cum d-sa doria — pe lângă toate că și-a exprimat mulțumirea cu toate examenele, totuși în reportul său către superioritate admoniază pe mulți învățători la care însuși li-a spus special că e mulțumit cu examenul prestat.

În împrejurări de acestea numai emulație și ambiție nobilă nu se poate stărni între învățători: cu un cuvânt, nu numai că nu ne apropiem de scopul nobil urmărit prin aceasta instituțiune, ci ne depărtăm tot mai mult. Luând în considerare timpurile critice în care trăim, n'aș crede se fie învățător, care să nu dorească perfecționarea colegilor săi în spre bine. De aceea am zis că sunt oameni, care nu-s în deplină cunoștință de scopul ce-l urmărește aceasta instituțiune atât de salutară. Ne având tact pedagogic, nu va ști cum să porceadă și mai tare de scopul dorit. Ear de astfel de comisari așa cred, că nici învățătorii dar nici susținătorii școlii n'au lipsă.

Și la denumirea de comisari ar trebui urmat principiul: „Nu multe ci mulți“ — adică: nu mulți comisari ci buni comisari. — Atât de oeamdată.

C.

Interview cu d. I. C. Brătianu

Ministrul afacerilor străine al României

în chestia Aromânilor.

Viena, 12 „Politische Correspondenz“ publică interviewul unui scriitor vienez cu ministrul Ion Brătianu.

Acesta a spus că, cu toată dănuirea greutăților în Macedonia, nutrim ferma speranță că încurcături mai serioase nu se pot produce din cauza lor. Pe de o parte, prea multe și prea grave interese reclamă menținerea statului-quo și observarea procedurilor pacifice; pe de altă parte, factorii hotărâtori au dovedit, în modul lor de acțiune, o atât de mare sinceritate și o așa severitate, în cât puțința unei nereușite e ca și exclusă.

În cursul convorbirii ministrul a produs dovezi despre ființa proprie etnologică a Armânilor, care se pun în evidență prin multe calități și care, în tot deauna, au fost credincioși și leali față de Sultan și și-au mărturisit originea lor românească.

Pentru ca totuși să se poată ridica pretențiunea că în Macedonia nu există de cât numai Greci, s'a nascocit din partea grecească eufemismul diplomatic al greco-vlahofonilor.

Aceasta nu împiedecă însă netăgăduitul progres al Armânilor și desvoltarea lor în direcțiunea națională.

Ministrul a făcut o critică aspră și amănunțită a politicii intolerante și violente a patriarhatului față de Armâni. Cu aceasta patriarhul servește unilateral interesele elenice și se îndepărtează de misiunea sa ecumenică. Aceasta e o cale pe care patriarhul se va scobori la „rolul unu episcop grec într'o mahala a Constantinopolului“, după cum bine s'a exprimat un bărbat de stat.

Brătianu a continuat apoi în chipul următor:

— Atitudinea patriarhatului are, după cum știm cu siguranță, scopul imediat de a împiedeca constituirea cetățenească a naționalității românești; dar recunoașterea acestei organizări depinde, înainte de toate, de înalta Poartă. Aceasta nu poate să înțeleagă rău o cauză așa de dreaptă și așa de favorabilă propriilor sale interese; și de fapt, firește numai în principiu, ea nu privește cauza românească ca pe o cauză nelegitimă.

A o jertfi presiunii pan-elenice, ar fi a creea un precedent din cele mai periculoase și a asigura un premiu agitațiunii. Din parte-ne, considerăm ca o datorie morală a da ajutor naționalilor noștri din Turcia. Această datorie concordă cu marile interese europene, care asigură statul-quo al împărăției turcești, prin im-

bunătățirea situației populațiunii locale și aducerea tuturor pe un picior de egalitate deplină.

Nu ne îndepărtăm câtuși de puțin de regula cardinală a diplomației noastre, ca și în alte cazuri ce ne ating, căci revendicările ridicate de Armâni se mișcă cu demăvărșire în launtrul cadrului programei dela Muerzsteg. Nu avem nici o îndoială nici în privința soartei reclamațiunilor drepte și moderate ale Românilor din împărăția turcească.

Toți factorii hotărâtori sunt complet luminați asupra lor. Nu mai e vorba acum decât de a produce lumină asupra urgenței deslegării acestei chestiuni. Iubirea de ordine a Aromânilor și atașamentul lor către imperiul otoman au făcut până acum posibilă răbdarea, care merită toată lauda; dar dacă acești nenorociți sunt puși între anatema preoților și revolverul șefilor de bandă, atunci sfaturile de a aștepta cu minte și cu răbdare nu vor mai folosi. Dificultățile locale trebuiesc evitate; chiar în interesul reformelor generale trebuie să se grăbească a se face suportabilă viața populațiunii armânești din imperiul turcesc.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 29 Novembre 1904.

— Fondarea societăților comerciale pe base naționale este oprită. „Societatea comercială sârbească, ca asociațiune“ din Neoplanta și-a pus de țință pe lângă urmărirea de scopuri pur economice, încă și ajutorarea materială și cultivarea și ocrotirea membrilor săi, care conform statutelor nu pot fi decât corporațiuni, societăți și instituțiuni sârbești ori bărbați și femei de naționalitate sârbească. Cererea de înregistrare a firmei s'a denegat însă din partea referentului tribunalului comercial, cu motivarea că societatea conform statutelor sale, intenționează a urmări scopuri care trec peste cadrele legii; în urma acestei tribunalul a disolvat societatea judecătorește. Apelată cauza, tabla reg. din Seghedin a modificat deciziunea instanței prime într'acolo, că societatea nu se declară de disolvată, ci se respinge numai cererea de înregistrare a firmei pentru-că spiritul legii com., prin care se regulează chestiunile pur și exclusiv materiale economice ale societăților comerciale să se poată fonda și să poată funcționa pe base naționale. Curia reg. a respins în zilele acestea din oficiu recursul înaintat contra acestei decisiuni.

— Zăpadă. De azi dimineată asupra orașului nostru și prin jur cade o zăpadă măruntă și deasă. Temperatura a mai scăzut de eri.

— Moștenitorul danez la Budapesta. Conform unei depeșe din capitală, moștenitorul de tron danez Frideric Christian de câte-va zile să află în Budapesta. Sâmbătă a plecat la vânătoare în Sopron. În călătoria sa prin Ungaria este însoțit de un căpitan.

— Un bal românesc. Ni-se scrie: În 24 l. c. s'a ținut obicinuita petrecere a reuniunii femeilor române din Timișoara-Fabric, condusă de doamna Maria Pulici; reuniunea are menirea să procure îmbrăcăminte pe seama copiilor săraci, (și se vede că dispune de multe parale, fiind că tot deauna se face pradă de flori, neobicinuită la petrecerile altor reuniuni filantropice, care au președintă, obicinuită numai la cele arangiate de comitete ad hoc, care își aleg valronese).

La petrecere, pe lângă societatea cultă și pătura meseriașilor din Timișoara, a luat parte și un grup de tineri din preparandia de stat, sub conducerea domnului „profesor“-cătichet, Alexandru Mihuța. Acesta din urmă nu a dansat toată seara nici un pas, precum nu-l văzuse publicul nici de altădată dansând. La „csárdás“-ul inevitabil la petrecerea reuniunii femeilor române din Fabric, a început însă ostentativ acest joc cu nevastă-sa, fiind imitat de vrednicii săi elevi, care tropotiau de se rupea pământul, și răsuna sala de „hogy volt!“ După aceea le ținu o vorbire, și-i tractă cu câte-va litre de vin, fiind răsplătit cu furtunoase strigăte de „eljen!“ În pauză lăutarii delectară publicul cu cântece românești, viitorii luminători ai popo-

* după 1918 neșt prof. român a aj. d. n. c. l. c. Se Normale din 1912?

rului nostru însă, elevii catichetului Al. Mihaș se puseră să cânte cântări ungurești, în cânt publicul mai bun, jignit în sentimentele sale naționale, fu silit să părăsească sala.

Dăm acestea publicității pentru-ca să ne cunoaștem oamenii, reținându-ne dela orice comentariu.

Într-o altă corespondență ni-se scrie că între cei decorați cu „Kossuth Kokárda“ erau și dl protopop Pucel și dl P. Rotariu.

— **Coloman Széll — guvernor de bancă.** Cetim în „Magyar Pénzügy“ următoarele: Guvernorul Băncii austro-ungare cav. de Bilinski cu începerea anului viitor se va despărți de postul său. În cercuri politice se vorbește, că în locul lui Bilinski va fi numit guvernor fostul ministru-președinte și deputat Coloman Széll.

— **Un pretins atentat în contra lui Barabás Béla.** În cercuri politice formează obiect de discuție vehementă faima asupra unui pretins atentat în contra deputatului Kossuthist Barabás Béla.

Joi deputatul a sosit din Arad în capitală împreună cu soția sa, care seara a fost abordată pe strada Kossuth Lajos de către un tânăr blond necunoscut și bine îmbrăcat, că împotriva bărbatului său se pregătește un atentat, la caz că va merge la Oradea-Mare (pentru a face o dare de seamă înaintea alegătorilor săi). Advertisează deci pe soția deputatului să nu meargă la Oradea pentru a încungiura un atare pericol. A mai tradat acel necunoscut și „secretul“, că încă alți trei deputați kossuthiști: Kubik Béla, Lengyel Zoltán și un al treilea, al cărui nume tânărul „binevoitor“ l-a uitat, sunt designați să cadă jertfă unui atentat cu revolverul, dacă vor îndrăzni să meargă în fața alegătorilor lor. Doamna Barabás a răspuns tinerului, care grăbia să plece: „Dacă asta are să însemne intimidare, atunci, scopul nu va fi ajuns, ear dacă are să fie un advertisement, atunci îți mulțumesc“. Tinerul în urma acestui răspuns s'a perdut printre mulțimea publicului ambulant, de pe corzo. Atari advertisemente a primit și familia lui Kubik Béla. Este mai pe sus de orice îndoială, că toate aceste faime au de scop intimidarea opoziției chiar în felul acesta.

— **Chestiunea română „Unirea“** scrie: Ori cât de tari și mari să țin compatrioții maghiari, se vede, că tot nu se simt liniștiți până mai există și noi în această patrie, în care ne-am născut și trăit. Dovadă feluritele „szövétség“-uri constituite, cu scopul ca să studieze tot mai bine chestia română și în consecuență să afle mijloacele potrivite pentru dispariția noastră în națiunea maghiară. Și parcă e făcătura: rezultatele acestor societăți și reuniuni sunt așa de neînsemnate, cât nici nu mai face nimeni pomenire de ele.

Sâmbăta trecută în 12 Nov. „Országos magyar szövétség“ a ținut ședință publică, cu care ocaziune ziaristul Sebestyén Ede a vorbit despre punctele cardinale ale chestiunii naționale române. Modul cum vorbitorul și-a desvoltat teza și afirmațiunile cu cari a debutat, a dat anză la o discuție interesantă. Cel dintâi a luat cuvântul Solymosy Elek, ardelean de origine, pare că directorul dela Népszinház, care a combătut pe vorbitor arătând falsitatea afirmațiunilor sale. De asemenea o luat cuvântul și tânărul iurist Gyárfás Elemér, de loc din Hususău de lângă Blaj, care a arătat, că de netemeinic vorbește Sebestyén, când spune, că Românii fug de carte și nu doresc libertatea. Se înțelege că dl Gyárfás a fost mereu întrerupt, nu le convenia ascultătorilor vorbele sale. Gyárfás știe românește și trăind printre Români îi cunoaște deplin. Dl Iancsó Benedek, „cunoașcătorul cel mai expert a nizuinelor valahe“, — cum îl numește „Magyar Közlét“, — luând cuvântul a dilucidat deplin chestia controversată. A pomenit de politica Vienei, care a avut o hotărâtoare influență la nașterea mișcărilor națiunii valahe, cari sunt de un vădit caracter daco-român și a arătat, că nizuinele naționale valahe și celea maghiare sunt diametral opuse, și de aceea e periculoasă minciuna politică a spune că acestea două s'ar putea împreună. Și pe această temă înainte dl Iancsó dăpână mai departe firul fantastic a iridentei valahe, și apoi termină în mijlocul aplauzelor și aprobărilor generale, făcând concluzia, că contra acestor nizuine, și statul și societatea maghiară trebuie să se împotrivescă cu toată puterea.

Concluzia d-lui Iancsó nu poate fi de loc surprinzătoare pentru noi, cari n'am dat auzi pe toți scriitorii terminându-și cuvântările ori articolii cu această frază.

Ceea-ce e remarcabil și ceea-ce ridică importanța vorbelor și alui Solymosy și mai ales alui Gyárfás, e, că nu se ia notiță de ele în nici una din ziarele maghiare. Se vede că adevărurile scoase la lumină de acești doi vorbitori, nu plac, căci ele pun în adevărată lumină utopicele nizuine ale tuturor reuniunilor de acest soi.

— **„Despre chestia de naționalitate română“** este titlul unei conferințe ținută în 26 Novembre de dl Solymosy Elek în „Országos magyar szövétség“ o reuniune care și-a pus de scop discuțiunea publică a problemet românești, cu alte cuvinte aflarea modalităților prin care poporul român s'ar putea mai ușor maghiariza. Se înțelege aflatus-au mulți înțelepți, recomandând mai una mai alta. Cei mai mulți au început prin a edifica pe Ovreii din Budapesta asupra ființei noastre: barbari, refractari pentru cultură, fățarnici, lași, timizi etc., este caracteristica ce ne-au făcut-o d'alde Sebestyén Jenő etc. În mijlocul acestor savanți de contrabandă perciuinați ce-și caută reclama, a venit dl Solymosy Elek, ca o notă disonantă, spunând un cuvânt amical despre noi. Poate, ca să i-se ierte acestea, a intercalat un moment subiectiv în discursul său, explicând simpatia sa pentru Români:

„Din parte-mi totdeauna i-am iubit pe Români. Dragostea mea s'a manifestat totdeauna sincer. S'a reoglindat aceasta, din tot cuvântul, din tot faptul, din toată gândirea-mi. Dar cum nu? Doar în 1848 pe tatăl meu vroia să-l omoară țaranul maghiar — Székely István ce locuia peste drum de noi, căruia tatăl-meu nici odată nu i-a făcut vre-un rău, și i-a mântuit viața un Român, Todor Ciungan, căruia tatăl meu nici odată nu i-a făcut vre-un bine. Iubesc pe Români, pentru că m'am convins de bunătatea lor neasămănată, de modestia lor fără păreche. I-am strâns la sînu-mi, pentru că m'am convins că Românimea, ca element alcătuitor de stat, este dintre cel mai bun pe lume. Pe aceasta se razimă așa numita politică a mea subiectivă de naționalități.“

Ori cât nu ne supără absolut injuriile unor flecari, dovedind totală nepregătire și ignoranță, nu a noastră va fi pierderea dacă publicul maghiar ne va cunoaște fals, — cvităm cu simpatie cuvintele calde și tonul cinstit al dlui Solymosy.

— **Turburarea liniștii nopții.** Vice-comitele Dálnoky Nagy Lajos a pregătit o ordinațiune, regulând în comunele de pe teritoriul comitatului transgresiunea turburării liniștii nopții. Ea este următoarea: § 1. Cel ce noaptea, în interiorul comunei, pe strade ori piațe prin cântare zgomotoasă, certuri și peste tot prin ori ce fel de zgomot turbură populațiunea în odihna nopții — încât faptul nu se lovește în dispozițiile art. de lege V: 1878 — comite transgresiune, și dacă aceasta nu este a se pedepsi pe baza art. de lege XI: 1879, atunci în senzul prezentei ordinațiuni este a se pedepsi cu amendă până la 50 Cor., în caz de neîncasare cu zile corespunzătoare de închisoare. § 2. Vremea nopții se socotește din 1 April până la 30 Septembrie seara dela 9 până dimineața la 5 ore, din 1 Octombrie până la 31 Martie seara dela 8 până dimineața la 6 ore.

Ordinațiunea aceasta a fost trimisă erî membrilor congregației, cari au dreptul să-și facă și în scris eventualele obiecțiuni. Ea va fi pusă la ordinea de zi a proximei congregații.

— **Morbul moștenitorului de tron englez.** Ziarul englez „Newspaper“, care la timpul său primul a adus știrea despre îmbolnăvirea regelui Eduard, nu de mult a colportat vestea despre îmbolnăvirea serioasă a moștenitorului de tron, prințul de Wales. Vestea asta a fost

oficios desmițată, ziarul „Military Mail“ însă vine acum și confirmă spusele de mai nainte ale ziarului sus pomenit cu privire la starea sănătății clironomului. „Military Mail“ anume în urma informațiunilor primite din izvor necondiționat autentic scrie, că moștenitorul suferă de o afecțiune acută de plămâni, așa că medicii i-au recomandat un voiaj de mare. Clironomul în curând va întreprinde această călătorie împreună cu soția sa, cercețând conform programului de voiaj Egiptul, India, eventual și New-Seeland.

— **Procesul d-rului Iacobsohn.** Terminându-se cu ascultarea numărului martori, de Vineri s'au început debaterile. Din partea apărării au vorbit până acum avocații Al. Radovici, Davidescu și Delavrancea.

În special pledoria d-lui Delavrancea care era așteptată de către întregul public cu foarte multă nerăbdare, și aceasta cu atât mai mult cu cât încă înainte ca d-sa să-și înceapă pledoaria, ministerul public, (procurorul) avocații părții civile, cât și avocații societăților de asigurare, îi au adus elogiul, vorbind despre elocința sa fulgerătoare și despre puterea marelui său talent.

Într-adevăr valorosul avocat dl Delavrancea întrind în fondul pledoariei, întrebunțează toate resursele vigoarei și ale marelui său talent pentru a învinge și a înfringe pe adversari.

Timp de 2 ore oratorul explică erorile fundamentale ale d-lui Dr. Istrati, și compară pretinsa siguranță a expertizei sale chimice, cu dubiul științifice pus continuu în relief de dl Dr. Babeș.

Dl Delavrancea arată că în materie de știință pură însuși Descartes și alți savanți, au zis că duhul științific e școala adevărului! Ori dl Dr. Istrati și coaliții seî nu vor să recunoască această mare cugetare a învățaților francezi numai și numai ca să trimită la oenă un om nevinovat, victimă a credințelor în capacitatea d-lor a soluță, și a erorilor grave ce au comis în tot timpul experiențelor chimice.

Camera română. La 15 Noemere a. c. s'a deschis Corpurile Legiuitoare Române cu cunoscuta solemnitate.

Un groaznic incendiu la Port-Arthur. O depeșă a comandamentului armat de asediu dela Port-Arthur vestește că groaznicul incendiu din preajma arsenalului rus a fost pricinuit de tirul vaselor Japoneze.

Bombardarea aceasta a durat 14 ore.

— **Decorarea unui principe.** Principele Jaime de Bourbon, fiul lui Don Carlos, a fost decorat cu ordinul Sf. Anna, pentru faptele sale vitejești în ciocnirile cu Japonezii.

— **Doi frați nedespărțiți.** La Pelton Fall, aproape de Newcastle, trăiesc doi frați, cari acum sunt deja de 60 ani, și cari au cercetat aceeași școală, au lucrat la olaltă, și trăiesc la olaltă începând din copilăria lor până acum la etatea lor înaintată. În privința îmbrăcăminte și a caracterului atât de mult sâmanau unul cu altul. În cât abia puteau fi deosebiți. Ei trăiesc laolaltă și acum sunt necăsătoriți și în viața lor n'au trait nedespărțiți.

— **Părechia regală italiană în pericol.** Sâmbătă părechia regală italiană era să fi călcată de tramvayul electric; regele și regina adevă a plecat cu echipagiul la preumblare, dirijând caii însuși Emanuel III. În apropierea podului Margaretei regele grăbi să traverseze calea tramvayului electric, în momentul când două tramvaie veniau din direcția opusă. Carambolul trăsorei regale cu tramvaiele se părea inevitabil, când conductorii au reușit să oprească tramvaiele în momentul suprem al pericolului, putând trece trăsura regală fără să fi fost atinsă mai departe.

— **Iacob I și David II.** Ca și când ai zice: Caligula și calul său consul, căci și în cazul acesta David al II este calul „Împăratului Saharei“ Iacob I. Aceste două numiri au ajuns la olaltă așa, că având „Maiestatea sa Cesară“ Iacob I. lipsă de calul său iubit, s'a adresat prin „legațiunea“ sa din Bruxela unei herghelii din Anglia să lăcă aceasta demersuri pentru a expedia calul numai decât la „cartierul general“ din Sahara al lui Iacob I. Pe semne puternicul slăpân peste năsipul și oazurile din Sahara face mari pregătiri pentru mobilizare generală în vederea unor complicațiuni grave cari se pot ivi în urma situației politice universale, și astfel majestatea Sa nu vrea să fie surprins de împrejurări nepregătite. Acest ordin precum și veștile cari transpiră din impe-

riul african formează obiect de discuție interesantă în presa Europeană. Toate ziarele exprimă temerea ca nu cumva acțiunea împăratului Iacob I. să producă vre-o conflagrație generală. Teamă asta cu atât mai mult preocupă statele și guvernele din Europa, cu cât abea se trecușă cu mari greutate despre incidentul grav dela Hull, când eată, că lumea se pomenește cu ivirea semnelor unui nou pericol. O telegramă din capitala imperiului Saharei vestește, că împăratul Iacob I. pretinde foarte energic satisfacție pentru incidentul dela Durozzo, când cu călătoria sa prin Europa-de-Sud. Pentru cazul că acordarea satisfacției ar întârzia, „flota“ a primit sever ordin de mobilizare. Se zice că și mobilizarea din chestie este în strânsă legătură cu afacerea aceasta. Acțiunea guvernului imperial este îndreptată atât împotriva Montenegruului cât și a Turciei. Și cum un conflict de arme între aceștia ar însemna violarea statului quo în Balcani, tripla alianță ar fi silită și ea să se amestece în joc, ca nu cumva o eventuală invazie a imperiului african să se înstăpânească aci periclitând în mod serios pacea Europei prin provocarea rivalității între statele vecine.

— **Plăți bune.** La nașterea moștenitorului tronului Rusiei, medicii Dr. Ott și Dr. Hirsch au primit fie care câte 120.000 ruble.

Dr. Pojot a câpătat 100.000 franci dela fostul împărat al Braziliei când fiica sa a dat naștere unui copil.

Marele Mackenzie a primit 260.000 franci pentru tratamentul împăratului Frederic, și profesorul Zaharin din Moscova, pentru două zile petrecute la patul Tarului Alexandru III. 60.000 franci.

Tot d-rul Zaharin ceru 28.000 pentru o singură vizita făcută unui mare milionar rus.

Dr. Sir Willian Gould, medicul regelui Eduard al Angliei a primit 200.000 pentru că a tratat pe clientul său bolnav de tifos.

Medicii cari au fost chemați la moartea regelui Umberto și cari nu au făcut absolut nimic altceva decât că au constatat moartea au primit unul câte 40.000 franci.

Dr. Popov care a tratat pe Tar, a câpătat 400.000 franci și o casă în Petersburg.

Dr. Petia a operat în 1734 pe prințul Austriei, operația a răușit, și el a câpătat două milioane onorariu 40.000 cheltueli de drum și diferite bijuterii de mare valoare.

Frumoase plăți!!

— **O femeie moartă de frig.** Pe dealul din hotarul comunei Szent-Lőrincz (lângă Lasztonya) s'a găsit acestea o femeie degerată. Cine e nenorocita? — nu s'a putut constata până acum. E însă însă în etate de 50—55 de ani.

Atragem atenția on. public asupra anuțului lui Igaz Sándor.

— Atragem atențiunea p. t. public asupra anuțului dlui Pollák Sándor, fabricant de țigle.

PARTEA LITERARĂ.

Poetul Șerbănescu.

De: Gh. Panu.

Unul din poezii cei mai fecunzi și care a publicat regulat timp de șapte ani gentilele sale poezii în Convorbiri a fost Șerbănescu. El ținea împreună cu Matilda-Cugler, recordul poeziilor originale.

Din 1868, când începe a trimite versurile sale, până în 1876 când încetează aproape definitiv de a mai scrie în Convorbiri, el a publicat o mulțime de bucăți.

Nu-mi aduc aminte să fi văzut mai mult de odată sau de două ori, pe Șerbănescu la Junimea, probabil că profesiunea lui de militar îl reținea în alte părți. Când începe a scrie sau mai bine când începe a publica, era căpitan. În fiecare an, la distanțe de câteva luni trimetea câte un pachet de poezii, rar trimetea una sau două consecutiv, ci cel mult de două ori pe an trimetea câte șapte sau opt.

Șerbănescu nu era gustat în mod deosebit de Junimea, fiindcă nătrând în acest cerc literar, vedea îndată din poeziile sale, că nu este nici în tonul, nici în ideile junimiste. El era un junimist exotic și poeziile sale se resimțeau de acest exotism căci nici ca concepție, nici ca execuție, nu purtau pecetia specială a Junimei.

Era Șerbănescu poet? De sigur că da. El însă nu era un inovator, el a urmat tradiția veche românească în poezie, cântând amorul și ear amorul și aproape vecinic amorul.

Aș putea zice că el se trage în linie dreaptă din poetul Conache care a cântat atât de mult în felul timpului său iubirea. Șerbănescu este dragălaș, totdeauna ușor, sentimentele lui sunt la suprafață, nici odată adânci.

Din acest punct aș putea zice că Șerbănescu este fără inspirație. Nicăieri nu vezi inspirație adâncă, convingere, căldura unui sentiment profund. El cântă vecinic un singur subiect, femeia.

Pentru dânsa, mai cu seamă pentru zîmbetul și ochii ei, găsește expresii nesfârșite de variate ca să-i admire. Afară de femei nimic nu există în lume; orice durere, orice plăcere nu e mai tare decât durerea și bucuria ce îți inspiră o femeie. Aș mai putea zice că Șerbănescu este un poet mignon, care în versurile sale a curtenit, a lingușit, a exagerat admirația sa pentru femei.

Procedul lui poetic este variat și bogat; contrastul mai cu seamă este unul din mijloacele sale de a produce efect, comparațiile sunt nemăsurat de exagerate. Când e vorba să-și exprime iubirea el găsește antiteze, el reduce lumea la un nimic față cu grandiozitatea sentimentului său de iubire și față cu femeia în care se rezumă toate plăcerile și toate perfecțiunile naturii.

Ziceam mai sus că el e moștenitorul modern al lui Conache; aș putea poate cu mai multă dreptate, să spun că el este Petrarca român care are în adevăr multe puncte de asemănare. Petrarca a cântat numai o singură femeie, pe Laura, cu infinite variații de ton, pe o singură coardă a amorului, cât Laura a trăit. Acest lucru îl face și Șerbănescu. Nu știu dacă a cântat o singură femeie; eu cred că nu a cântat pe nici una, ci a cântat femeia.

Poeziile sale sunt manierate, efectele preparate, versurile cizelate, artificialul se simte și cu toate aceste ciză tare, este dulce la auz, și îți lasă o impresiune nu atât de poet, cât de un artist fabricator de versuri dragălașe.

(Va urma).

TELEGRAME.

Sebastopol, 26 Nov. Zilele din urmă s'au produs aici niște disordini militare. Ele erau puse la cale de către nihilști. Mai multe proclamațiuni revoluționare au fost găsite în mai multe locuri.

O companie de soldați s'a adunat înaintea curții a doua a casarmei, spărgând toate geamurile. Mulțimea devenisă tot mai compactă. S'au putut distinge mai mulți indivizi deghizați în mateloți. Tot ce era în calea lor, au spart și au nimicit. Echipamentul vaselor de război n'a participat la demonstrațiune. Ordinea a fost iute restabilită, ceea-ce dovedește, că nu era vorba de o organizare întinsă pentru a provoca disordini.

Londra, 26 Nov. din Odessa se vestește lui Standard, că guvernul rus a decis mobilizarea generală în toate guberniile din Rusia Europeană. Mobilizarea va începe cu prima Ianuarie anul viitor.

Cherbourg, 26 Nov. Două contra torpilor ruși și un vas de transport a sosit la Skagen.

Petersburg, 26 Nov. Corespondentul din Charbin al lui *Petersburgski Listok*

telegrafează de acolo, că în urma unui apel lansat din partea cartierului general japonez către Chinezii pentru a se înrola soldați Chinezii sub drapelul japonez, 7000 de Chinezii au intrat în serviciul armatei japoneze, cari toți au fost înarmați numai decât și împărțiți la armata principală din Mandciuria.

Londra, 26 Nov. Corespondentul ziarului *Daily Telegraph* susține afirmațiunea sa, că republicele sud-americane au vândut Rusiei mai mulți încrucișători mari.

Suez, 26 Nov. Escadra Incrucișătorilor, contra-torpilor și a vaselor de transport ruse a sosit aici.

Bibliografie.

În editura lui W. Kraft în Sibiu apărut următoarele calendare pe anul 1905:

„*Amicul poporului*“, calendar ilustrat pe anul 1907, anul XLV, întocmit de I. Popovici. Pe lângă partea calendaristică, presărată cu numeroase cugetări și sentențe și în care la fiecare Duminică se indică începutul evangheliei acest calendar de familie se distinge prin un cuprins literar bogat și bine arănat, precum și prin o lungă serie de ilustrațiuni foarte bine executate. Din bogatul cuprins remarcăm art. „Carmen Sylva“ cu portretul reginei-poete, poeziile: Ochiul lui Bogdan de Ciru Oeconomu, Călugărul de Maria Cioban, Vendetta de H. G. Leca, legenda „La Despicata“ de Maria Cioban, balada populară „Mătiș-Crai“: apoi „Sărbătorirea lui Ștefan-cel-Mare“ cu frumoase ilustrații după cortegiul istoric din București, „Cronica anului“ bogat ilustrată, novela „Cina mareșalului de Saxa“, etc.

O particularitate aleasă a acestui bun calendar de câți-va ani încoace e, că aduce compoziții muzicale pe note. Prin „*Amicul Poporului*“ s'a răspândit frumosul cântec în 4 voci „Știi măndro când ne iubim“ și „Marșul unirii“. În anul acesta aduce două cântece dragălașe: „Cucul peană galbănă“ și „Toarce leleo“, aranjate pentru cor de bărați de T. Popovici. Considerând bogăția cuprinsului și de grija cu care e redactat, prețul de 60 fil. în adevăr e mic.

„*Posnașul*“, calendarul umoristic ilustrat pe anul 1905, anul X. Partea umoristică redactată de „Gădilici“. Drept adaus, pe lângă numeroasele glume admirabile, anul acesta aduce și „Bazaconia, monitorul fleacurilor“, care „apare și dispare“. Pentru prețul de 50 fileri sunt foarte ieftine momentele de distracție ce procură Posnașul.

„*Calendarul Săteanului*“, pe anul 1905, anul XIV. Pentru prețul de 25 fileri, pe lângă partea calendaristică dă articole ilustrate despre Carmen Sylva și Ștefan-cel-Mare precum și o legendă, o baladă, etc. E cel mai ieftin calendar românesc.

Calendar pe anul comun 1905, anul CXIII, calendar ca litere cirile, cu un cuprins bogat de învățătură și petrecere. Prețul 40 fileri.

O carte de valoare. O voluminoasă și interesantă operă (424 pagini 8°) a apărut din peana distinsului protopop al Lugojului Dr. George Popovici. „*Istoria Românilor Bănățeni*“ este titlul ei ce deodată ne spune și cuprinsul. Este cea dintâi lucrare mai vastă asupra trecutului fraților noștri din Bănăt, trecut pe care atât de puțin îl cunoaștem cei mai mulți. Autorul aduce neprețuit serviciu, nu numai istoriografiei române dar și tuturor acelor cari pân'aci, chiar de ar fi voit, nu puteau fi în poziție a se orienta asupra acestui trecut. Vom reveni asupra operei părintelui protopop al Lugojului. Cartea aceasta se poate comanda la autor. Prețul: pentru Austro-Ungaria 6 cor. pentru România 7 franci. Portul poștal se plătește separat.

La administrația „Tribunei“ să află de vânzarea următoarele cărți:

„Carmen Sylva“ de Voien	Cor. 1.— plus 5 fl. porte
„Povestiri și schițe“ de S. Secula	1.— „ 5 „
„Nuvele“ de Emil Zola	Cor. 0.40 „ 5 „
„La Roma“ de Russu Șirianu	2.— „ 10 „
„Școlarul declamator“	„ 0.50 „ 5 „
„Vatra părăsită“ I. Slavici	„ 1.50 „ 10 „
„Ștropol de roșu“	„ 1.— „ 10 „
„Aur“ Const. Hodoș	„ 1.50 „ 10 „
„Telegrama“ farză în 3 acte	„ 0.30 „ 3 „
„Calendarul“ diecesei aradane	„ 0.40 „ 10 „

A apărut de Dr. Augustin Bunea canonic metrop. 1. Metropolitul Dr. Ioan Vancea de Buteasa, schiță biografică, Blaj 1890, broșură de 41 pag. 20 fl. + 10 fl. porto postal.

2. *Gestiuni din dreptul și istoria bisericii românești unite*, Blaj 1893. Partea I. 269 pag. 8° scrisă de Dr. Alexandru Grama, costă 1 cor. 40 filer. Partea II. 400 pag. 8° scrisă de Dr. Augustin Bunea, costă 2 cor.

3. *Episcopul Ioan Inocențiu Micu-Klein*, (1728—1751) Blaj 8° mare, 422+XVI pag. Costă 4 cor., (pentru România 5 lei).

4. *Istoria scurtă a bisericii rom. unite cu Roma*, în Schematismul archidiecesei de A.-Iulia și Făgăraș pe a 1900, costă 8 cor.

5. *Statistica Românilor din Transilvania în anul 1750 făcută de vicarul episcopesc Petru Aron*, Sibiu 1901, costă 1 cor., + 10 fl., porto postal.

6. *Vechile episcopii românești: a Vadului, Geoagiuului, Silvașului și Belgradului*, Blaj 1903 8° 162 pag. Prețul 2 sor., 50 fl., (pentru România 3 lei).

7. *Episcopii P. P. Aron și Dionisie Novacovici*, sau istoria Românilor transilvăneni dela 1751 până la 1764, Blaj 1902. Prețul 4 cor. 50 filer. (pentru România 5 lei).

8. *Discursuri, Autonomia bisericească, Diverse*. Prețul 5 cor., (pentru România 6 lei).

Aceste cărți se pot procura dela tipografia semin. din Blaj (Balázsfalva) ori dela autorul spedându-se banii înaintea, — ori contra rambursă. 390 — 19

Redactor responsabil: Sever Boen.
Editor-proprietar: George Nichia.

INSERTIUNI și RECLAME.

În Ardeal, într-un ținut curat românesc, în care se țin târguri de țeară și piețe de săptămână foarte cercetate este de vânzare o farmacie care face circulație, de șeasă mii coroane, cu șaptesprezece mii coroane. Informațiuni se pot afla la administrația ziarului nostru. 436

6951 szám. 1904 tkvi.

Arverési hirdetmény kivonat

A borosjenői kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Butács Györgyné szül. Biris Hajnalka nádasí lakosnak. Pless Jánosné szül. Biris Magdolna nádasí lakos végrehajtást szenvedő elleni 128 kor.

64 fillér tőke követelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte, minek folytán az aradi kir. törvényszék és a borosjenői kir. járásbírósa területen fekvő és a nádasí 691 szám telekkönyvben A + 1 sor (270—271/b) az. szlm alatt foglalt, fele részben Pless Györgyné szül. Biris Hajnalka tulajdonal képező s 612 öli kiterjedésű bellelek a végrehajtási törvény 156 §-a, alapján egészben 848 korona kiküldött árban az 1904 évi december hó 17 napján délelőtt 11 orakor Nádas község házában megtartandó nyilvános árverésen követendő feltételek mellett fog eladatni u. mint.

1. C. 1 alatt özv. Biris Jánosné szül. Faur Paskucza javára bekebelezett özvegyi haszonélvezeti szolgalmijog örököslegesen hagyatik, s ha a kiküldött árban felüligelet nem tétetik, az elárverendő ingatlan a kiküldött árban alól is elfogadatik.

2. Árverezni kívánok tartoznak az ingatlan becs. árának 10%-át vagyis 84 korona 80 fillért készpénzben, vagy az 1881 évi november hó 1-én kelt 8333 sz. a igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes érték-papirokban a kiküldött kezeihez letenni, vagy az 1881.60. tez. 170 §-a értelmében a bánat-pénznek a bíróságnál történő előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

3. Vevő köteles a vételért három egyenlő részletben és pedig az első az árverés jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt, — a másodikat ugyan azon naptól számított 30 nap alatt, — a harmadikat pedig ugyan azon naptól számított 45 nap alatt, — minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számított 5% kamatokkal együtt szabályszerű letéti kérvénykapcsában az 1881. december 6-án 39425. I. M. szám alatt kelt rendeletében előírt módon a n. butyini kir. adóhivatalnál mint bírói letétpénztárnál befizetni.

A bánat-pénzt a bíróság az utolsó részletbe fogja beszámítani.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. járásbírósa telekkönyvi hatóságánál, Nádas, Tancz és Kresztamenes községei előjárásagánál megtekinthetők.

Borosjenői 1904 évi augusztus hó 31-én
kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság
Szekely
kir. albiró.

435

In binevoitoarea atențiune. Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că începând cu 12 Octombrie imi vînd marfa cu prețuri esențial reduse. Cu distinsă stimă: *Nadler Lajos*, magazin de vestminte de modă, bărbătești și femeiești Arad, Piața Andrassy Nr. 16. 400

CIOBAN și NADRA

măestru zidar diplomat.

A R A D, Deák Ferencz-utca 34 sz.

Avem onoare a aduce la cunoștința p. t. public ziditor, că sub firma de mai sus am deschis

un birou de zidire

Primim tot felul de lucrări de zidit și anume: zidiri noi, transformări de zidiri vechi, construirea de frontispicii cu materie ori fără materie atât în loc cât și în provincie, pentru garanță de 3 ani.

Primim construiți de planuri, facer de buget pentru prețuri foarte ieftine.

299

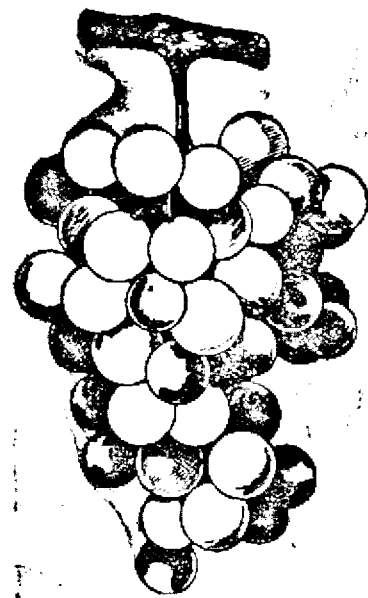
Cu toată stima:

CIOBAN și NADRA.

Este admirabil rezultatul, pe care îl ajunge on. public de dame prin folosirea laptelui de castraveți veritabil englez. După o folosire de câteva zile dispar de pe față alunițele zgrăbuntelor și alte inconveniențe de piele; netezește fața și sbărciturile, face pielea finitului albă, tineră și fină fără să strice pielea. Mijloc premiat la expoziția din Paris și Viena; acest mijloc scoate și la noi, ca și în Anglia din uz toate cosmeticele. Un flacon 2 cor, sâpun de castraveți 1 cor. pudră de castraveți 1 cor. 20. Se poate căpăta în orice farmacie; pe poștă trimite *Balassa Cornel*, farmacist, Budapesta. Erzsébetfalva; ear în Cașovia (Kassa) *Pallaghi Kálmán*, Fő-utca II. Deposit primul în Arad la farmacistul *Földes Kelemen*, și la drogueria lui *Vojtek și Veisz*.

Plantațiune de vie 402
cu ocaziunea Mileniului maghiar Nagyösz.

Prețurile cele mai culante.

Prețurile cele mai culante.

Struguri frumoși, dainuitori

va avea cel ce va cere gratuit catalogul cu prețuri al culturii de vițe de vie celei mai mari maghiare, care a fost întemeiată cu ajutor de stat și stă sub supraveghierea statului.

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvărgiu.

== A R A D, Piața Libertății ==

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint calcat cumpără p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Primul atelier din Arad, pentru repararea de ciasornice și bijuterii.

Țigle Căramizi

mai departe țigle pentru poduri de case 4 cm. de groase, țigle pentru fântâni, țigle pentru traverse, și ori-ce alte țigle necesare la zidiri se fabrică în cantitate mare la stabilimentele fabricii de țigle și cărămizi dela Micălaca. — Proprietar al firmei

Pollák Sándor

— ARAD, BIUROUL CENTRAL. — 293

ARAD, Hălter Nr. 1. Telef. 206 și 255

Condițiuni favorabile de plată, prețuri echitabile.

Altoaie de viță de vie

americane de diferite soiuri, bine dezvoltate și cu rădăcini puternice se pot procura pe prețuri moderate dela

Primul stabiliment din valea Târnaviei

pentru altoirea vițelor de vie.

Proprietar: **Fr. Caspari**, 413

vinolog dipl., directorul stabilimentului de viticultură al prințului Zareu A. Stirbey (Romania), comisar de viticultură al comitatului Chiehlen, specialist în comisiunea pentru viticultură a Reuniunii săsești din Ardeal și proprietar de vie în

MEDIAȘ (Transilvania).

— În deposit 3 milioane altoaie de vițe de vie. — — Lista prețurilor ilustrată gratuit și franco. —

În timpul secetei transportau la zi 4 mari cazane 2 milioane litre de apă în scopul udării vițelor, ceea-ce a avut drept rezultat o dezvoltare stranică a vițelor. Cea mai bună colecție de frunzării de asemenea se poate căpăta p. preț moderat

Cel mai preferit, mai bun mijloc de colorare a părului e

MELANOGENE

in culoare neagră și brună.

Cu preparatul acesta escelent și nevinovat, per barbă, mustați în cinci minute se pot colora în negru ori brunet. Coloarea e constantă și nu se poate oasebi de culoarea naturală, nici cu săpun, nici apă caldă, nu se șterge și nu murdărește.

E nestricacios și modul de folosire foarte simplu

Prețul 2 cor. 80 fil.

244

Orice per cărunt își recapătă culoarea naturală prin folosirea preparatului

Hair Regenerator alui Földes

Acesta nu e farba, ci un preparat care redă frumusețea naturală a părului. Astfel perul blond devine iar blond, cel brun-brun, cel negru-negru. Prețul 2 cor.

Pentru a face perul blond.

Preparatul acesta, în câteva minute putem prefăce orice per în culoare atât de plăcută, aurie, în culoarea căneșii, ori cenușie, ori în vre-o altă culoare blondă, fără a ataca perul. — Prețul sticlei mică 1 cor., sticla mare 2 cor. Rugăm a fi cu atenție la marcă.

G. FÖLDES KELEMEN

FARMACIA ȘI LABORATORIUL CHIMIC, ARAD.

Telefon Nr. 111.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

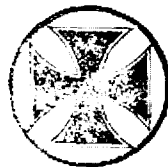
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și inviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, tinituri de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri de inimă, astma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mână și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischias, uduul în pat, influența, însemnia, epilepsia, circula-

țianeregulată a sângelui și contra multor altor boale, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Insușirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele aflătoare, eară pe de altă parte e cel mai bun seut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea seafă atestate încurșe din toate părțile lunet cari prețuesc cu multumire invențiunea mea și ori-cine poate vedé aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care stă în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebită-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și respândit.

Chiar și ieffinătatea estraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțepire.

206

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburî învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copii și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de Pânzare și espedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42./K
colțul str. Kálmán.

TIPOGRAFIA

„TRIBUNA“

ARAD, Strada Deák Ferencz Nr. 20.

Fiind arangiată din nou, bogat, cu literele cele mai moderne și cu rotațiune modernă, primește spre executare ori-ce lucrare ce se ține de arta tipografică.

Broșuri, opuri, manuale, tabelării în ori-ce mărime, registre pentru bănci, invitări la petreceri și cununii, plicuri, cap de scrisori, anunțuri funebreale, cărți de vizită, etc. etc.

Executat cu gust fin, la timp și punctual, după sistemul cel mai nou.

Cerem și pe această cale binevoitorul sprigin al publicului românesc întru cât ar avea vr'o lucrare din cele mai sus înșirate a trimite spre executare și a ne recomanda în cerc cât mai larg tipografia noastră.

Având în vedere și sacrificiile mari ce le pretinde ziarul nostru național, credem că va afla mai iute răsunset acest anunț al nostru.

Telefon Nr. 502.